

การวิจัยด้านการบัญชีทำได้อย่างไร HOW TO CONDUCT AN ACCOUNTING RESEARCH?

สุภา สิริเลิศประสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยด้านการบัญชีเป็นการศึกษาวิจัยหาข้อเท็จจริงด้วยระบบอันมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือข้อเท็จจริงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี กระบวนการวิจัยจะเริ่มจากการเลือกหัวเรื่องจนกระทั่งได้ผลผลิตในรูปของรายงานการวิจัย โครงการวิจัยมีองค์ประกอบหลักประกอบด้วยชื่อหัวเรื่อง ความสำคัญของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขต ประโยชน์ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีวิจัย บุคลากรผู้ทำวิจัย งบประมาณ เอกสารอ้างอิงและภาคผนวก การวิจัยด้านการบัญชีสามารถทำได้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยจำแนกเป็นการวิจัยด้านการบัญชีการเงินและการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร โดยที่เมื่อได้ระบุหัวเรื่อง ประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์แล้วจะต้องกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาและแตกแนวคิดออกมาในรูปของตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าด้านการบัญชี

คำสำคัญ : การวิจัย การบัญชี ทำได้อย่างไร

ABSTRACT

Accounting research is the study and the investigation using methodical system which results in knowledge or fact about subject related to accounting. The research process begins with topic choosing and the final output is a research report. The main compositions of a research project are: the topic; the importance of the research; research objectives; research scope; advantages of the research; literature review; research methodology; the names of the researchers; budget; references; and appendix. An accounting research can be conducted by using either a quantitative research method or a qualitative research method. Further, it can be divided into 2 categories: financial accounting research and managerial accounting research. After the researcher has identified the topic, the problem issues and the objectives, the researcher has to identify the conceptual framework and variables or the accounting issues that the researcher is interested to study.

Keywords: research, accounting, how to conduct

1. บทนำ

การบัญชีเป็นศิลปะของการจดบันทึก (Recording) รายการทางการเงิน และนำข้อมูลที่จดบันทึกมาจัดหมวดหมู่ (Classifying) เป็นสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และค่าใช้จ่าย เมื่อถึงวันสิ้นงวดก็นำข้อมูลทางการเงินที่ได้จัดหมวดหมู่ไว้มาทำการสรุปผล (Summarizing) ในรูปของงบการเงิน ผลสรุปในรูปของงบการเงินจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อมีการนำมาวิเคราะห์ ตีความ (Interpreting) ผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินและการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการวางแผน และควบคุมกิจการให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน แต่เนื่องจากการดำเนินงานของกิจการต่างๆ ทั้งที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไรล้วนมีแต่ประเด็นปัญหาที่ฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องจะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุและหาแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนา เปลี่ยนแปลงต่อไป ในปัจจุบันวิธีการหนึ่งที่จะเข้าไปไขปัญหาอย่างลึกซึ้งจนสามารถเสนอแนวทางเลือกต่างๆ ให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการตัดสินใจคือ การทำการวิจัย ผู้ที่นำข้อมูลจากผลการวิจัยด้านการบัญชี ไปใช้ในการตัดสินใจย่อมทำให้การตัดสินใจนั้น เป็นที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ดังนั้นบทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้พื้นฐานการวิจัยด้านการบัญชี เพื่อให้นักบัญชีได้นำการวิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับงานด้านการบัญชีมากขึ้น หัวข้อถัดไปเป็นการอธิบายถึงความหมาย ลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากการบัญชี ดังนี้

2. ความหมายของการวิจัย

คำว่า “วิจัย” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “research” คำ “re” หมายถึง การทบทวน การทำใหม่ และคำ “search” หมายถึง การค้นหาและการแสวงหา เมื่อนำ 2 คำมารวมกันจึงหมายถึง การพยายามค้นหาแล้วค้นหาอีกด้วยวิธีการที่เป็นระบบมีระเบียบแบบแผนเป็นที่ยอมรับจนกระทั่งได้คำตอบที่ต้องการ ซึ่งการค้นหาคำตอบด้วยการวิจัยนั้น จะเป็นการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Methods) หรือวิธีการที่มีระบบและใช้เทคนิคในการวิเคราะห์หาหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical Evidence) เพื่อพิสูจน์หักล้างหรือพิสูจน์ยืนยันหลักการหรือความเชื่อหรือแนวปฏิบัติที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น (Zigmund 1999, p.1)

มีนักวิชาการมากมายที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “การวิจัย” ไว้ เช่น

Uma Sekaran (2000, p.4) ได้อธิบายว่า การวิจัยเป็นความพยายามในลักษณะที่มีระบบระเบียบแบบแผนเพื่อสำรวจปัญหาเฉพาะอันใดอันหนึ่ง ซึ่งต้องการให้ได้ข้อสรุปหรือข้อยุติ (Solution) ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่ตามกันมาอย่างต่อเนื่อง การทำวิจัยจะต้องห้อมล้อมด้วยกระบวนการของการถาม (Inquiry) การสืบสวน (Investigation) การสำรวจตรวจสอบ (Examination) และการทดลอง (Experimentation) โดยกระบวนการเหล่านี้จะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบ เป็นรูปธรรมและเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

John W. Best and Jame V. Khan (1998 pp. 18-25) ได้นิยามการวิจัยว่า หมายถึง การวิเคราะห์ที่มีระบบระเบียบและจุดมุ่งหมาย (Objective) ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อสรุปหรือได้มาซึ่งทฤษฎีหรือหลักฐานอันสามารถนำไปใช้พยากรณ์ได้

จุมพล สวัสดิยากร (2520 อ้างถึงในเทียนฉาย กิระนันท์ 2544 หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการวิจัยว่า หมายถึง วิธีการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงด้วยระบบอันถูกต้องเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในสิ่งที่วิจัยนั้น

จากการที่นักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความหมายของการวิจัยตามที่กล่าวข้างต้นพอสรุปเป็นความหมายของการวิจัยว่า เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบหรือเพื่อหาข้อเท็จจริงหรือเพื่อพิสูจน์เรื่องที่ยังคงยังไม่มีการค้นพบมาก่อน ด้วยกระบวนการของการดำเนินการวิจัยที่เป็นระบบแบบแผน

3. ลักษณะของการวิจัย

3.1 การวิจัยจะต้องนำไปสู่การแก้ปัญหา เป็นการหาคำตอบของปัญหาที่ยังแก้ไม่ได้ การวิจัยเป็นการค้นพบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรต่างๆ ของปัญหา

3.2 การวิจัยควรเป็นการพัฒนาข้อสรุปที่เป็นนัยทั่วไป (Generalization) และทฤษฎี (Theory)

3.3 การวิจัยต้องอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ที่สังเกตได้ (Observable Experience) หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical Evidence) ซึ่งในหลายกรณีไม่

สามารถเข้าสู่กระบวนการทำวิจัยได้ เพราะไม่สามารถสังเกตได้

3.4 การวิจัยต้องมีการสังเกตที่ถูกต้อง (Accurate Observation) และพรรณนาความได้ โดยผู้วิจัยสามารถเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมในการหาคำตอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) หรือวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative)

3.5 การวิจัยเกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลใหม่ คือ ข้อมูลปฐมภูมิหรือเป็นการใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วสำหรับวัตถุประสงค์เรื่องใหม่

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของการวิจัยทั้งด้านสังคมศาสตร์และด้านอื่นๆ นั้น มีดังนี้

4.1 เพื่อพัฒนาหรือทดสอบทฤษฎี

4.2 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับอ้างอิงที่เป็นตัวเลข

4.3 เพื่อประเมินประเด็นปัญหาและผลกระทบที่มีต่อสังคม

4.4 เพื่อพิสูจน์เรื่องราวด้วยเครื่องมือทางสถิติ

4.5 เพื่อพยากรณ์คาดการณ์สิ่งที่เกิดในอนาคต

4.6 เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

4.7 เพื่อเสนอแนะทางออกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้เพื่อจะได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาของสังคม

5. ประเภทของการวิจัย

งานวิจัยมีหลาย ๆ ประเภทจนอาจทำให้ผู้วิจัยสับสนว่างานวิจัยที่ตนเองทำอยู่นั้น ควรจัดอยู่ในการวิจัยประเภทใด ต่อไปนี้เป็นคำอธิบายของลักษณะการวิจัยที่จำแนกตามประเภทของการวิจัยแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทของการวิจัย

ที่	ประเภทการวิจัย	ลักษณะการวิจัย
1	การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research)	เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงหรือเพิ่มพูนความรู้ในศาสตร์นั้น โดยเฉพาะการสร้างหรือทดสอบทฤษฎี โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเอาผลการวิจัยที่ค้นพบไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือแก้ปัญหาโดยทันที
2	การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)	เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบไปประยุกต์ในทางปฏิบัติได้ทันที จะโดยการแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง (Real-Life Problem) ที่เห็นกันอยู่โดยทั่วไป ซึ่งมักเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ (Practical Problem)
3	การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิจัยในลักษณะนี้จะต้องใช้การวัดในเชิงปริมาณ (Quantitative Measurement) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือทางสถิติประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถิติขั้นต้น หรือสถิติขั้นสูง ข้อสรุปที่ได้จะออกมาเป็นตัวเลขที่สามารถอธิบาย พิสูจน์ หรืออ้างอิงได้
4	การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	เป็นการทำวิจัยโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากแหล่งต่างๆ นั่นคือ ไม่เน้นข้อมูลที่เป็นตัวเลข วัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในลักษณะนี้ เพื่อบรรยายหรือพรรณนาสถานการณ์ (Situation) สภาพแวดล้อม (Phenomenon) ปัญหา (Problem) หรือเหตุการณ์ (Event) ที่เกิดขึ้นในสังคม การนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive)
5	การวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research)	เป็นการวิจัยที่นำทฤษฎีที่มีอยู่ในศาสตร์นั้นมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ซึ่งเกิดขึ้นหรือที่มีอยู่ เพื่อทดสอบว่าทฤษฎีนั้นใช้ได้หรือไม่ งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ส่วนมากมักเป็นในลักษณะนี้

ที่	ประเภทการวิจัย	ลักษณะการวิจัย
6	การวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research)	เป็นการวิจัยที่มักทำเมื่อยังไม่มีข้อมูลหรือข่าวสารเพียงพอสำหรับเรื่องที่จะทำวิจัย ซึ่งในบางกรณีอาจเป็นการดำเนินการเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยที่จะทำในภายภาคหน้า เป็นการวิจัยที่ต้องมีการออกสำรวจภาคสนาม เป้าหมายคือการได้มาซึ่งข้อมูลใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการหาข้อเท็จจริงบางประการ การวิจัยในลักษณะนี้อาจไม่ต้องการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งมากนัก
7	การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)	เป็นการวิจัยที่มุ่งอธิบายสถานภาพ (Status) ของปรากฏการณ์นั้นๆ เท่านั้น โดยชี้ให้เห็นว่าประเด็นปัญหาหรือปรากฏการณ์นั้นๆ เป็นเรื่องใด (What) แต่ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายว่าปรากฏการณ์นั้นๆ เกิดขึ้นได้อย่างไร
8	การวิจัยเชิงอรรถาธิบาย (Explanatory Research)	เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์หลักในการอธิบายหรือตอบคำถามที่ว่าเหตุใด (Why) ปรากฏการณ์เหล่านี้จึงเกิดขึ้นและปรากฏการณ์นั้นๆ เกิดขึ้นได้อย่างไร (How)
	การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	เป็นการวิจัยโดยการอาศัยหลักฐานจากเอกสารที่ตีพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นการศึกษาที่ใช้ข้อมูลประเภททุติยภูมิที่ผู้วิจัยต้องทำการค้นคว้าด้วยความละเอียดรอบคอบจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

6. กระบวนการในการทำวิจัย

การทำงานวิจัยต้องทำเป็นกระบวนการ หมายความว่า การทำวิจัยไม่ว่าประเภทใดก็ตาม จะต้องมีการเริ่มต้นจากขั้นตอนแรกแล้วดำเนินการต่อไปถึงขั้นตอนสุดท้ายจนได้ผลการวิจัยในรูปของรายงานการวิจัยหรือบทความวิจัย ขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำวิจัยเรียกว่า กระบวนการในการทำวิจัย กระบวนการในการทำวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

6.1 การเลือกหัวเรื่องในการทำวิจัย

6.2 การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์

6.3 การกำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปร

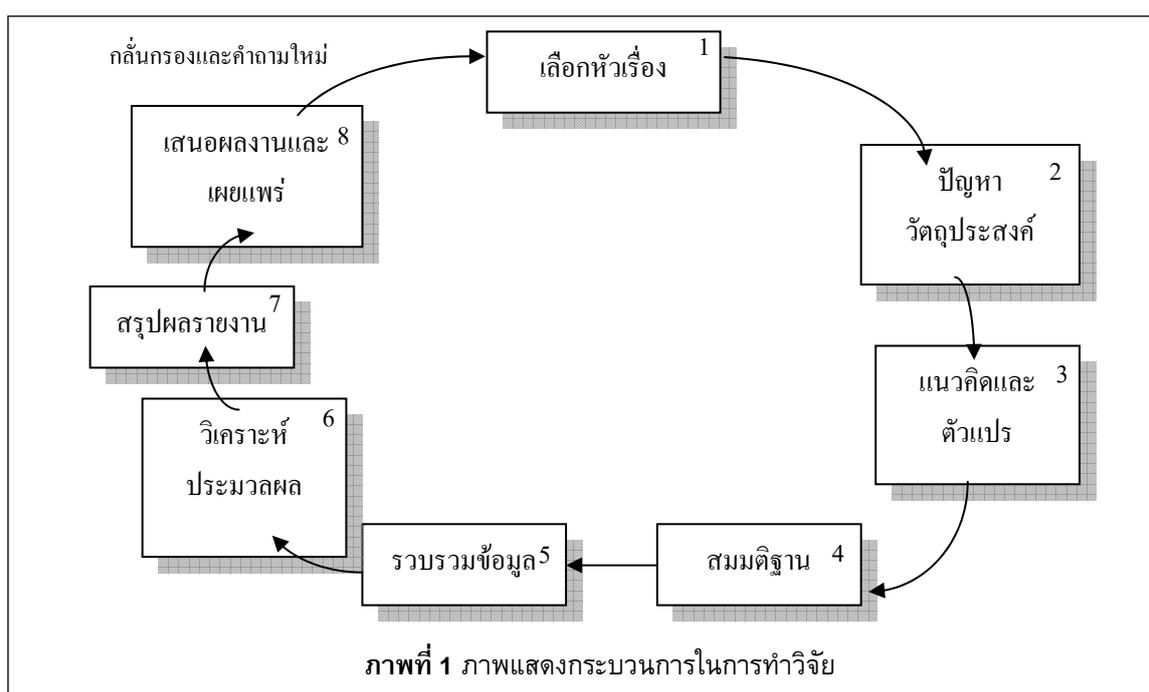
6.4 การตั้งสมมติฐาน แต่ถ้าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมักจะไม่มีการตั้งสมมติฐาน

6.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.6 การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

6.7 การสรุปผลการวิจัย ซึ่งจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

6.8 การนำเสนอผลงานวิจัยและการเผยแพร่

7. การเขียนโครงการวิจัยด้านการบัญชี

หลังจากที่ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวของการวิจัยมาพอสมควรแล้ว ต่อจากนี้ก็จะเป็นการนำการวิจัยมาใช้กับงานบัญชี หมายความว่า จะทำการวิจัยด้านการบัญชี ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจ 2 ประเด็น คือ การกำหนดหัวเรื่องโครงการวิจัยด้านการบัญชีและองค์ประกอบของการเขียนโครงการวิจัยด้านการบัญชี ดังนี้

7.1 การกำหนดหัวเรื่องโครงการวิจัยด้านการบัญชี

การกำหนดหัวเรื่องเป็นขั้นตอนแรกของโครงการวิจัยที่ผู้วิจัยจะต้องกระทำ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะหัวเรื่องมีความเกี่ยวข้องกับขั้นตอนอื่น ๆ ในโครงการวิจัย การกำหนดหัวเรื่องที่เหมาะสมกับผู้วิจัย ตลอดจนความพร้อมของเงื่อนไขต่าง ๆ จะเป็นการเริ่มต้นที่ดี ซึ่งการเริ่มต้นที่ดีจะส่งผลดีไปยังขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำวิจัย ทั้งนี้แหล่งที่มาของหัวเรื่องการทำวิจัยด้านการบัญชีมีดังนี้ คือ 1) หัวเรื่องที่ผู้วิจัยกำหนดเอง และ 2) หัวเรื่องที่ถูกกำหนดมาให้

7.1.1 หัวเรื่องที่ผู้วิจัยกำหนดเอง

หัวเรื่องการทำวิจัยด้านการบัญชีที่ผู้วิจัยกำหนดเอง มีแหล่งที่มาดังนี้

1) กำหนดจากความสนใจของนักบัญชีเอง ผู้วิจัยแต่ละคนจะมีความสนใจและความถนัดที่แตกต่างกัน บางคนสนใจในเรื่องบัญชีการเงิน ในขณะที่หลายคนสนใจในเรื่องการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการบริหาร อย่างไรก็ตามความสนใจเหล่านั้นมักเกิดจากคำถามหรือปัญหาเกิดขึ้นในใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องได้

ตัวอย่างเช่น นักบัญชีรายหนึ่งสนใจว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการด้อยค่าของโครงการก่อสร้างอย่างไร อาจจะกำหนดหัวเรื่องว่า

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการด้อยค่าของโครงการก่อสร้างของบริษัท
อสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ภายหลังวิกฤตอุทกภัยใน
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554

2) กำหนดจากสภาพสังคมทางธุรกิจ การดำเนินธุรกิจจะเกิดมีปัญหาก็แตกต่างกันออกไป เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ไม่เหมือนกัน หรือแม้แต่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน จึงเกิดเป็นประเด็นปัญหาที่ถกเถียงกันในสังคม ซึ่งสร้างความท้าทายในการนำมาพิสูจน์หาคำตอบหรือทำการวิจัยตัวอย่างเช่น ในวงการอุตสาหกรรมปิโตรเคมีมักมีการถกเถียงกันในเรื่องของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กับการบันทึกการค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมทางบัญชี นักบัญชีสามารถกำหนดหัวเรื่องว่า

แนวปฏิบัติทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีใน
ประเทศไทย

3) กำหนดจากงานวิจัยที่ผ่านมา นักวิจัยด้านการบัญชีสามารถกำหนดหัวเรื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาของผู้วิจัยเองหรือของนักวิจัยคนอื่นที่มีการเสนอแนะเอาไว้ในรายงานการวิจัย

ตัวอย่างเช่น จากหัวเรื่องในข้อ 2 ผู้วิจัยสามารถขยายขอบเขตจากเรื่องเดิมไปสู่เรื่องใหม่ เช่น

แนวปฏิบัติทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของ
อุตสาหกรรมปิโตรเคมีในประเทศไทย

7.1.2 หัวเรื่องที่ถูกกำหนดมาให้

แหล่งที่มาของหัวเรื่องการวิจัยด้านการบัญชีที่ถูกกำหนดมาให้มีดังนี้

1) กำหนดจากองค์กร บัณฑิตวิทยาลัยหรือทางภาครัฐหลายแห่งให้ความสนใจกับการทำวิจัย เพื่อค้นหาคำตอบของประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยๆ และมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน ทำให้ต้องการแนวทางการตัดสินใจแก้ไขเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น จึงต้องให้ทำการวิจัยในประเด็นปัญหาที่องค์กรกำหนดขึ้นมาให้

ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การบันทึบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดมาเป็นเกณฑ์คงค้างตามประกาศของกระทรวงการคลังในปี พ.ศ. 2544 ผู้บริหารต้องการความชัดเจนของแนวปฏิบัติการบันทึกรายการด้านการบัญชีจึงได้กำหนดให้มีการทำวิจัยในหัวเรื่อง ดังนี้

นโยบายการบัญชีและแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2) กำหนดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย บางครั้งหัวเรื่องการวิจัยถูกกำหนดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ที่มีการประกวดการเสนอโครงการวิจัยภายในกรอบที่กำหนดไว้พร้อมกับการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในหัวข้อเรื่องดังกล่าว หรือสภาวิชาชีพบัญชีจะพัฒนาระบบบัญชีต้นทุนของกิจการขนาดเล็กอาจจะกำหนดหัวข้อให้นักบัญชีทำวิจัยหัวข้อต่อไปนี้

การพัฒนาาระบบบัญชีต้นทุนของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม
(SME) ในประเทศไทย

3) กำหนดจากที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านการบัญชี เนื่องจากในการประชุมสัมมนาในระดับชาติและนานาชาติในด้านการศึกษา ในปัจจุบันมักจะมีการพูดถึงการพิสูจน์แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้ได้ทฤษฎีใหม่ตามมา ซึ่งต้องสนับสนุนด้วยงานวิจัยเป็นหลักฐานสำคัญเพื่อให้มีความน่าเชื่อถือ และเป็นการส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้านนั้นๆ เช่น

มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ
Thai Financial Reporting Standards for Non-Publicly Accountable Entities (NPAEs)

7.2 องค์ประกอบของการเขียนโครงการวิจัยด้านการบัญชี

เนื่องจากโครงการวิจัยด้านการบัญชีเป็นแผนงานที่บูรณาการขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ แนวปฏิบัติ ตลอดจนจนประเด็นปัญหาด้านการบัญชี การวิจัยด้านการบัญชีมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และอธิบายปัญหาด้วยความคิดที่มีเหตุผลตามลำดับอย่างต่อเนื่อง มีการประมวลความคิดอย่างเป็นระเบียบ มีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย เพื่อค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ ดังนั้นโครงการวิจัยจึงควรมีองค์ประกอบหลักที่เป็นแนวทางการนำเสนองานวิจัยอย่างเป็นระเบียบ ดังนี้

7.2.1 ชื่อโครงการวิจัย ชื่อโครงการวิจัยควรจะบ่งบอกถึงสาระเนื้อหาของงานวิจัย ควรกำหนดให้กระชับและ

ชัดเจนที่สุด และจะต้องสะท้อนภาพให้เห็นว่าผู้วิจัยจะทำอะไร การตั้งชื่อโครงการวิจัยสามารถเอามิติต่าง ๆ ของการวิจัยมาประกอบกัน เช่น สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา ประชากรเป้าหมาย เป็นต้น คำสำคัญ (keywords) ต่าง ๆ ควรจะปรากฏอยู่ในชื่อเรื่องด้วยเพราะจะสะท้อนให้เห็นว่าโครงการนั้นเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับอะไร (what)

7.2.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย ส่วนนี้เป็นส่วนตอบคำถามข้อแรกคือ ทำไม (why) จึงทำวิจัยเรื่องนั้น เป็นการอธิบายให้ทราบถึงสาเหตุที่เป็นตัวปัญหาและต้องการหาคำตอบเพื่อจะนำมาช่วยแก้ไขปัญหาควเขียนให้มีความต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลกันเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในปัญหาที่ต้องการทำการศึกษาวิจัย

7.2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นการแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการทราบ ซึ่งต้องระบุให้ชัดเจนว่าผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับอะไร วัตถุประสงค์ของการวิจัยอาจมีหลายข้อ แต่ละข้อต้องสามารถหาคำตอบโดยวิธีที่เป็นระบบได้

7.2.4 ขอบเขตของการวิจัย เป็นการระบุว่าการวิจัยครอบคลุมอะไรบ้าง เช่นขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านเวลาว่าจะดำเนินการในช่วงเดือนและปีใด การกำหนดขนาดขอบเขตของการวิจัย ช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้เหมาะสม เป็นการตีกรอบให้ทราบว่าการศึกษาภายในขอบเขตที่กำหนดเท่านั้นช่วยให้รู้ว่าการสรุปผลของการวิจัยจะกล่าวอ้างอิงไปได้กว้างขวางเพียงใด

7.2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นการบอกให้ทราบว่าผลของการวิจัยจะนำไปใช้หรือพัฒนาอย่างไรบ้าง ประโยชน์ที่ได้อาจเกิดกับบุคคล สถาบัน หน่วยงาน และสังคมโดยรวม ประโยชน์ที่ได้รับควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

7.2.6 ทบทวนวรรณกรรม เป็นการกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีและหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา เป็นการชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยด้านนี้มีใครเคยทำมาแล้ว หรือไม่ เขาทำอะไร ทำอย่างไรและค้นพบอะไร การทบทวนวรรณกรรมทำให้ผู้ที่ทำโครงการวิจัยได้ทราบว่า ในด้านวิชาการยังมีส่วนใดที่ยังน่าสงสัยจนทำให้ผู้วิจัยต้องเสนอโครงการวิจัยเพื่อมุ่งที่จะเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป หรือหาความกระจ่างให้กับปัญหาที่เป็นข้อสงสัย

7.2.7 ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการอธิบายถึงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

- 1) กรอบแนวคิด ผู้วิจัยมีแนวคิดอย่างไร
- 2) วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้
- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ระบุลักษณะข้อมูล ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากร การเลือกตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) แผนการดำเนินงาน

7.2.8 บุคลากรผู้ดำเนินการวิจัย เป็นการระบุตัวคณะผู้วิจัยพร้อมคุณวุฒิ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน ประสบการณ์ด้านการวิจัยและผลงานวิจัย

7.2.9 งบประมาณในการวิจัย เป็นการระบุรายละเอียดของประมาณการค่าใช้จ่ายโดยรวมทั้งหมดของโครงการ พร้อมแจกแจงประเภทของค่าใช้จ่ายตามหมวดค่าใช้จ่ายที่ผู้ให้ทุนกำหนด

7.2.10 เอกสารอ้างอิง เป็นการระบุรายการหนังสือและเอกสารทุกเล่มที่ถูกต้องอ้างอิงในโครงการวิจัย

7.2.11 ภาคผนวก ส่วนมากเป็นตารางสถิติที่เป็นรายละเอียด กฎระเบียบข้อบังคับเพื่อขยายข้อความในเนื้อหาที่เขียนไว้

8. ลักษณะของการวิจัยด้านการบัญชี

จากประเภทและลักษณะการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การบัญชีเป็นศาสตร์ความรู้ที่สามารถนำมาเข้าสู่กระบวนการวิจัยเพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาวิชาชีพบัญชี พัฒนาองค์กรตลอดจนพัฒนาผู้ที่อยู่ในวิชาชีพบัญชีได้ การวิจัยด้านการบัญชีสามารถทำได้ทั้งในระดับหน่วยงานที่ดูแลกำกับวิชาชีพบัญชี กิจกรรมที่ใช้ข้อมูลด้านการบัญชี สถาบันการศึกษาทางด้านการบัญชี ตลอดจนนักบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี เพราะการบัญชีมีส่วนเกี่ยวข้องกับมนุษย์และทุกภาคส่วนขององค์กร ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ดังนั้นหน่วยงานและนักบัญชีควรให้ความสนใจกับการวิจัยด้านการบัญชี

การวิจัยด้านการบัญชีสามารถทำได้หลายลักษณะทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงทฤษฎี การวิจัยเชิงประจักษ์และการวิจัยลักษณะอื่น ๆ อีกมากมาย อย่างไรก็ตามถ้าจำแนกการวิจัยตามศาสตร์ของการบัญชีแล้ว สามารถจำแนกประเภทการวิจัยด้านการบัญชีตามประเภทของการบัญชีคือ

- การวิจัยด้านการบัญชีการเงิน
- การวิจัยด้านการบัญชีบริหาร

9. การวิจัยด้านการบัญชีการเงิน

การบัญชีการเงิน (Financial Accounting) เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการเงินของกิจการหรือหน่วยงานด้วยการจัดบันทึกข้อมูลด้านการเงินที่เป็นตัวเลขเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแล้ว ด้วยการถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือตามมาตรฐานการบัญชี โดยอยู่ภายในขอบเขตของแม่บทการบัญชี

เนื่องจากรายงานการเงินที่ได้จากการบัญชีการเงินในรูปแบบของงบการเงิน เป็นรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนั้นหน่วยงานจึงต้องจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการนำเสนอของงบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลจากบัญชีการเงินได้นำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป ผู้ใช้ข้อมูลจากบัญชีการเงินตามแม่บทการบัญชีประกอบด้วยผู้ลงทุน ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้า เจ้าหนี้ ลูกค้า รัฐบาลและหน่วยราชการ และสาธารณชน

9.1 ขอบเขตของการวิจัยด้านการบัญชีการเงิน

เนื่องจากข้อมูลบัญชีการเงินเป็นข้อมูลที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อผู้ใช้ข้อมูลหลายกลุ่ม ความเชื่อถือได้ของข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมาวิเคราะห์ถึงที่มาของข้อมูลในงบการเงินที่ถูกนำมาใช้ ข้อมูลในงบการเงินได้มาจากกระบวนการด้านการบัญชี คือ การจดบันทึก การจัดหมวดหมู่เป็นประเภท การปรับปรุงรายการและการจัดทำเป็นงบการเงินตอนสิ้นงวดภายใต้หลักการบัญชีที่เป็นมาตรฐานที่รับรองทั่วไป โดยที่ในทางปฏิบัติกิจการสามารถเลือกใช้หลักการและวิธีการบัญชีที่เหมาะสมซึ่งเรียกว่าเป็นไปตามนโยบายการบัญชี ด้วยเหตุที่ในกระบวนการบัญชีกิจการสามารถเลือกวิธีการทางบัญชีหรือเลือกแนวปฏิบัติได้ ดังนั้น การวิจัยด้านการบัญชีการเงินจะตอบประเด็นปัญหาของผู้ใช้ข้อมูลและเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของการใช้ข้อมูลการบัญชีของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

9.2 ตัวแปรของการวิจัยด้านการบัญชีการเงิน

ตัวแปร (Variable) หมายถึง สิ่งที่มีการแปรค่าได้ มีค่าเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ราคาเนื้อไก่มีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามระดับความต้องการของผู้บริโภคเนื้อไก่ เป็นต้น ตัวแปรจะเป็นตัวกำหนดมูลค่าหรือจำนวนให้แก่แนวคิดในการวิจัย การกำหนดตัวแปรในการวิจัยมีที่มาจากโครงสร้างของกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาประเด็นปัญหาของหัวข้อการวิจัยนั้น เนื่องจากแนวคิดในปัญหาที่ต้องการศึกษาจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้มากมายตามระดับของความซับซ้อนและเป็นนามธรรม แนวคิดที่มีความซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากที่สุด เรียกว่า แนวคิดรวบยอด (Grand Concept) ซึ่งจะต้องมีการแตกแนวคิดรวบยอดให้มาอยู่ในระดับที่เป็นรูปธรรมที่สามารถจำแนกประเภท บ่งบอกลักษณะและสังเกตได้เรียกว่า ตัวแปร (Mayer and Greenwood, 1980 : 124) และเมื่อได้ตัวแปรแล้วผู้วิจัยจะต้องพิจารณาต่อไปว่าจะมีตัวชี้วัดหรือดัชนี (Index) อะไรที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปริมาณหรือคุณภาพในตัวแปรนั้น ๆ เพื่อจะได้ดำเนินการวัดตัวแปรต่อไป

ผู้สนใจจะศึกษาวิจัยด้านการบัญชีการเงิน เมื่อได้ระบุหัวข้อเรื่องในการทำวิจัย ประเด็นปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว จะต้องกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาและแตกแนวคิดออกมาในรูปของตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษา ค้นคว้า ดังตัวอย่างในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตัวแปรของการวิจัยด้านการบัญชีการเงิน

กรอบแนวคิดการศึกษา	ตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษา
1 วัตถุประสงค์ของงบการเงิน	- ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน - ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน - ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ
2 นโยบายการบัญชี	- การรับรู้รายการสินทรัพย์ - การรับรู้รายการหนี้สิน - การรับรู้รายการส่วนของเจ้าของ - การรับรู้รายการรายได้ - การรับรู้รายการค่าใช้จ่าย
3 สินค้าคงเหลือ	- การตีราคาสินค้าด้วยวิธีเข้าก่อนออกก่อน - การตีราคาสินค้าด้วยราคาถัวเฉลี่ย

กรอบแนวคิดการศึกษา	ตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษา
4 การวัดมูลค่า	- ราคาทุนเดิม - ราคาทุนปัจจุบัน - มูลค่าที่จะได้รับ - มูลค่าปัจจุบัน
5 ความเชื่อถือได้ของงบการเงิน	- การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม - ความเป็นกลาง - ความระมัดระวัง - ความครบถ้วน

10. การวิจัยด้านการบัญชีบริหาร

การบัญชีบริหาร (Managerial Accounting) เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอผู้บริหารของกิจการ เพื่อใช้ในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลทางบัญชีบริหารอาจแสดงเป็นจำนวนเงินหรือไม่เป็นจำนวนเงินก็ได้ รายงานด้านการบัญชีบริหารจะมีรูปแบบต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริหารในระดับต่าง ๆ เช่น เพื่อปรับปรุงกิจการ เพื่อยกเลิกบางส่วนงาน เพื่อวางแผนกำไรและเพื่อวางแผนและควบคุมงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งการใช้ข้อมูลด้านการบัญชีบริหารเป็นการนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ประกอบการตัดสินใจสำหรับเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้การตัดสินใจก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการ ผู้บริหารจึงต้องทำการตัดสินใจอย่างมีระบบโดยใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารที่เชื่อถือได้

กิจการที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบข้อมูลด้านการบัญชีจะไม่สามารถให้ข้อมูลด้านการบัญชีที่ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อใช้ในการตัดสินใจได้นั้น มักจะมีสัญญาณเตือนภัยบางอย่าง เช่น

- 1) กิจการมีการปรับราคาขายสินค้าให้สูงขึ้นแต่ยอดขายยังคงเท่าเดิมไม่เพิ่มขึ้น
- 2) กิจการมียอดขายเงินสดที่สูงแต่กลับขาดสภาพคล่องในการหมุนเวียนเงินสด
- 3) ผู้บริหารตลอดจนผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการบัญชีต้นทุน
- 4) การจัดทำงบประมาณไม่สามารถนำไปสู่การวางแผนกำไรได้

จากตัวอย่างสัญญาณเตือนภัยที่กล่าวมา ผู้บริหารจะต้องหากกลยุทธ์ที่จะเป็นแนวทางในการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาเพื่อให้กิจการสามารถอยู่รอดและประสบความสำเร็จภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีปัญหาในปัจจุบันได้ การวิจัยทางบัญชีบริหารจะเป็นแนวทางที่ผู้บริหารสามารถค้นหาปัญหาและแนวปฏิบัติเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและวางแผนได้

10.1 ขอบเขตของการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร

การใช้ข้อมูลด้านการบัญชีในการบริหารจัดการนั้น เป็นการนำข้อมูลด้านการบัญชีมาใช้ประกอบการตัดสินใจเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในการตัดสินใจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการนั้น ผู้บริหารจะต้องทำการตัดสินใจอย่างมีระบบและนำข้อมูลด้านการบัญชีมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นขอบเขตของการวิจัยด้านการบัญชีบริหารจึงเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้

10.1.1 หน้าที่การวางแผน การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรของกิจการในอนาคต การวางแผนการใช้ทรัพยากร ใช้วิธีการทางงบประมาณ ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณเป็นการพยากรณ์จากข้อมูลด้านการบัญชีที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว เช่น การขาย การผลิต และการใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน เป็นต้น

10.1.2 หน้าที่การสั่งการ การสั่งการเพื่อการดำเนินงานในแต่ละวัน ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลด้านการบัญชี ซึ่งข้อมูลด้านการบัญชีต้องมีความพร้อมที่จะนำเสนออย่างทันต่อความต้องการและอย่างถูกต้องด้วย

10.1.3 หน้าที่การควบคุม นักบัญชีจะเป็นผู้ทำหน้าที่จัดเก็บ รวบรวมและบันทึกข้อมูลการใช้ทรัพยากรของกิจการที่เกิดขึ้นจริง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับ

งบประมาณที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า แล้วจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพื่อผู้บริหารจะได้วิเคราะห์สาเหตุหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

10.1.4 หน้าที่การตัดสินใจ การตัดสินใจทั้งระยะสั้นและระยะยาวของผู้บริหารจะใช้ข้อมูลทางบัญชีที่เรียกว่า ต้นทุน (Costs) และผลตอบแทน (Benefit) ที่เกิดจากการตัดสินใจนั้น เช่น การตัดสินใจจะซื้อสินค้าหรือผลิตสินค้าเอง

เพื่อมาขาย และการกำหนดราคาขาย เป็นต้น จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต้นทุนด้านการบัญชีมาประกอบการตัดสินใจ

10.2 ตัวแปรของการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร

ผู้ที่สนใจจะศึกษาวิจัยด้านการบัญชีบริหาร เมื่อได้หัวข้อเรื่องในการทำวิจัย ประเด็นปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว จะต้องกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาและแตกแนวคิดออกมาในรูปของตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษาค้นคว้า ดังตัวอย่างในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างตัวแปรของการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร

กรอบแนวคิดการศึกษา	ตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษา
1 พฤติกรรมต้นทุน	- ต้นทุนผันแปร - ต้นทุนคงที่ - ต้นทุนกึ่งผันแปร
2 ต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ	- ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ - ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ - ต้นทุนเสียโอกาส - ต้นทุนจม - ต้นทุนส่วนแตกต่าง
3 การยกเลิกหน่วยงานหรือการผลิตสินค้าบางชนิด	- รายได้ของหน่วยงานหรือค่าขายของสินค้าที่จะยกเลิก - ต้นทุนทางตรงของหน่วยงานหรือของสินค้าที่จะยกเลิก ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ - ต้นทุนที่ได้รับการจัดสรรของหน่วยงานหรือของสินค้าที่จะยกเลิก
4 การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ กำไร	- กำไรส่วนเกิน - จุดคุ้มทุน - ส่วนเกินเพื่อความปลอดภัย - ต้นทุนคงที่
5 ต้นทุนฐานกิจกรรม	- ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน - กลุ่มต้นทุน - กิจกรรมดำเนินงาน - การแบ่งปันต้นทุน

11. แหล่งข้อมูลของการวิจัยด้านการบัญชี

ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

11.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่จัดเก็บโดยผู้ทำการวิจัยด้านการบัญชี จากการสำรวจ สัมภาษณ์ สังเกต ซึ่งเทคนิคการจัดเก็บข้อมูลแต่ละแบบอาจเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ต่างกัน เช่น

1) การสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถาม เหมาะสมกับการจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีประชากรจำนวนมากหรือข้อมูลมีการกระจายตัว โดยผู้ศึกษาควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเพื่อทำการสำรวจ เช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ระบบการเงิน การสำรวจเพื่อศึกษาเทคนิคด้านการบัญชีบริหาร ที่ใช้อยู่ในอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลในรายละเอียดเป็นข้อมูลเชิงลึก คุณภาพของข้อมูลขึ้นอยู่กับเทคนิคการสัมภาษณ์ วิธีการสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดตรงประเด็น

3) การสังเกต (Observe) เป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และสังเกตการปฏิบัติงานต่างๆ โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์เหล่านั้น เช่น การสังเกตกระบวนการผลิตเพื่อวิเคราะห์ต้นทุน การสังเกตกระบวนการทำงานด้านการรับจ่ายเงินเพื่อวิเคราะห์ความเพียงพอของการควบคุมภายในด้านเงินสด เป็นต้น

11.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่มีการจัดเก็บอยู่แล้วในเอกสารและตำราต่างๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี ข้อมูลด้านการเงินในงบการเงินและรายงานประจำปีของบริษัท ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ข้อมูลจากฐานข้อมูลบทความงานวิจัยต่างๆ เป็นต้น

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่มีประโยชน์ในการค้นคว้าและอ้างอิง เช่น

1) ฐานข้อมูลงานวิจัยของสถาบันการศึกษา ซึ่งสืบค้นได้จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ประกอบด้วยข้อมูลบทคัดย่อและบทความฉบับเต็ม จากวารสารนานาชาติที่เกี่ยวข้องทางด้านบัญชีและทางธุรกิจสาขาต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยสามารถกำหนดการสืบค้นได้

จากคำหลัก (Key Words) หรือจากเรื่อง (Subject) หรือจากชื่อผู้แต่ง (Author)

2) เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) www.set.or.th และ www.sec.or.th ประกอบด้วยข้อมูลงบการเงินประจำปีและงบการเงินรายไตรมาส หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อมูลราคาตลาดของหุ้น และข้อมูลอื่นๆ

3) วิทยานิพนธ์ด้านการบัญชีที่ได้มีการจัดทำไว้แล้วในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยและต่างประเทศจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ

4) บทความวิจัยด้านการบัญชีจากวารสารวิชาการต่างๆ เช่น จุฬาลงกรณ์วารสาร จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ วารสารการจัดการสมัยใหม่ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วารสารของมหาวิทยาลัยต่างๆ *Journal of Accountancy* และ *Accounting Review* เป็นต้น

5) ข้อมูลมาตรฐานการบัญชีและประกาศต่างๆ ของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

การใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยควรมีความระมัดระวังในการเลือกแหล่งข้อมูล จะต้องพิจารณาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีความถูกต้องทางวิชาการด้วย

12. บทสรุป

การวิจัยด้านการบัญชีเป็นการศึกษา ค้นคว้า วิจัยหาข้อเท็จจริงด้วยระบบอันมีระเบียบแบบแผนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือข้อเท็จจริงในเรื่องวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี กระบวนการวิจัยจะเริ่มจากขั้นตอนแรก คือ การเลือกหัวเรื่องการวิจัยแล้วดำเนินการต่อไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายจนได้ผลผลิตการวิจัยในรูปของรายงาน การวิจัยด้านการบัญชีสามารถทำได้หลายลักษณะทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยลักษณะอื่นๆ การวิจัยด้านการบัญชีจำแนกเป็นการวิจัยด้านการบัญชีการเงินและการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร สำหรับหัวเรื่องของการวิจัยด้านการบัญชีมีที่มาจากผู้วิจัยกำหนดเองหรือถูกกำหนดมาให้ โครงการวิจัยมีองค์ประกอบหลักประกอบด้วยชื่อหัวเรื่อง ความสำคัญของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขต ประโยชน์ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบวิธีวิจัย บุคลากรผู้ทำวิจัย งบประมาณ เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก

การวิจัยด้านการบัญชีจำแนกเป็นการวิจัยด้านการบัญชีการเงินและการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร การวิจัยด้านการบัญชีการเงินเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา แนวปฏิบัติและการประยุกต์ด้านการบัญชีการเงิน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการทางการบัญชี และเมื่อได้ระบุหัวเรื่อง ประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์แล้วจะต้องกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาและแตกแนวคิดออกมาในรูปของตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าด้านการบัญชีการเงินส่วน การวิจัยด้านการบัญชีบริหารเป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหา แนวปฏิบัติและการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชี

เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการ ขอบเขตของการวิจัยด้านการบัญชีบริหารจึงเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร คือ หน้าที่การวางแผน การสั่งการ การควบคุมและการตัดสินใจ โดยมีตัวแปรหรือสิ่งที่สนใจจะศึกษาที่แตกออกมาจากกรอบแนวคิดของการวิจัยด้านการบัญชีบริหาร

กล่าวโดยสรุปจากการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการเขียนโครงการวิจัยด้านการบัญชีตามที่กล่าวมา ผู้เขียนหวังว่าเนื้อหาของบทความนี้จะสามารถส่งเสริมและเป็นการเปิดโอกาสทางความคิดให้นักบัญชีหันมาสนใจทำการวิจัยด้านการบัญชี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาวิชาชีพบัญชีต่อไป

บรรณานุกรม

- เทียนฉาย กิระนันท์ (2544) *สังคมศาสตร์วิจัย* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรัญญา ภัทรสุข (2545) *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุนา สิทธิเลิศประสิทธิ์และคณะ (2554) *วารสารการจัดการสมัยใหม่* ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน นนทบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- อดิลล่า พงศ์ยี่หล้า (2554) วิทยานิพนธ์ นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- Sekaran, U. (2000). *Research Methods for Business : A Skill-Building Approach*. Thai Edition. New York: John Wiley & Sons.
- Zigmond, W. G. and Eilliam G. Z. (1999). *Business Research Methods*. Fort Worth: Harcourt College Publishers.